Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto

27.9.2023

EU/758/2023
EU/758/2023-SM-11

Lakivaliokunnalle

Sisäministeriön lausunto asiassa U 48/2023 vp (korruptiodirektiiviehdotus)

Sisäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua eduskunnan lakivaliokunnalle asiassa U 48/2023 vp/ Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta parlamentin ja neuvoston direktiiviksi korruption torjumiseksi.

Direktiiviehdotuksen tavoitteena on varmistaa, että kaikki tahallisen korruption muodot kriminalisoidaan kaikissa jäsenvaltioissa, että myös oikeushenkilöt voidaan saattaa vastuuseen näistä rikoksista ja että rikoksista määrätään tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia. Lisäksi ehdotukseen sisältyy asiaankuuluvia toimenpiteitä korruption ennaltaehkäisemiseksi kansainvälisten normien mukaisesti ja rajat ylittävän yhteistyön helpottamiseksi YK:n korruption vastaisen yleissopimuksen (UNCAC) edellyttämällä tavalla. Ehdotuksella pyritään vahvistamaan ja täydentämään EU:n nykyistä säännöstöä. Päivittäminen on tarpeellista korruptiouhkien sekä EU:n ja jäsenvaltioiden kansainvälisoikeudellisten velvoitteiden sekä kansallisten rikosoikeudellisten kehysten kehityksen vuoksi. Sisäministeriö pitää näitä tavoitteita kannatettavina.

Direktiiviehdotus sisältääkin useita kohtia, joiden voidaan arvioida edellyttävän muutoksia Suomen lainsäädäntöön (esimerkiksi 9 – 10 artikla, 13 artikla, 17 artikla). Ehdotetut muutokset koskevat rangaistavan toiminnan alaan liittyviä muutoksia. Esimerkiksi varojen väärinkäyttö olisi direktiiviehdotuksen mukaan ulotettava myös yksityiselle sektorille. Vaikutusvallan kauppaaminen ja korruptiorikoksilla vaurastuminen olisi kriminalisoitava. Oikeushenkilölle määrättävän sakon enimmäisrangaistuksen vähimmäismääräksi olisi säädettävä tietty osuus oikeushenkilön liikevaihdosta, vähintään 5 prosenttia maailmanlaajuisesta liikevaihdosta. Sisäministeriö pitää direktiivin sisältyviä kriminalisointia koskevia ehdotuksia kannatettavina. Sisäministeriö on myös nostanut U-kirjelmän valmisteluvaiheessa tärkeäksi tavoitteeksi seuraamusjärjestelmän kattavuuden osana kokonaisvaltaista korruption torjuntaa.

Virkamiehiä koskeva direktiiviehdotuksen korruptiosääntely näyttäisi laajentavan sääntelyn soveltamisalaa. Sisäministeriö pitää tätäkin tavoitetta kannatettavana osana kokonaisvaltaista korruption torjuntaa.

Ehdotuksen 3 artikla koskee korruption ennaltaehkäisyä. Säännöksen tarkoituksena on korostaa tarvetta korruption torjuntaan ennaltaehkäisyn näkökulmasta. Sen tarkoituksena on lisätä tietoisuutta korruption torjunnasta koulutus- ja tutkimusohjelmien avulla, kansalaisyhteiskuntaa ja kansalaisjärjestöjä osallistaen. Jotta tällainen ennaltaehkäisevä järjestelmä voidaan perustaa asianmukaisesti, tarvitaan asianmukainen riskinarviointiprosessi, jotta voidaan tunnistaa ja puuttua aukkokohtiin ja aloihin, joilla on suurimmat korruptioriskit. Ehdotuksen 6 artikla koskee koulutusta. Säännös velvoittaa jäsenvaltiot tarjoamaan koulutusta korruptiontorjunnasta toimivaltaisille viranomaisille ja niiden

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Sisäministeriö PL 26 00023 Valtioneuvosto	 Kirkkokatu 12 Helsinki	 0295 480 171 +358 295 480 171	 09 160 44635 +358 9 160 44635	 kirjaamo.sm@gov.fi www.intermin.fi

henkilöstölle ja varmistamaan, että siihen on riittävät resurssit. Säännös sisältää myös virkamiehille suunnattua koulutusta koskevia velvoitteita.

Sisäministeriö pitää näitä tavoitteita kannatettavina mutta pitää myös tärkeänä, että kansallisen lainsäädännön ajantasaistaminen ja lainsäädännön toimeenpanon valvonta olisivat mainittu nimenomaisena keinona erityisesti korruption ennalta ehkäisyssä ja torjunnassa. Sisäministeriö nostaa tässä yhteydessä esimerkiksi julkisista hankinnoista annetun lain (2016/1397) sekä hallintolain (2003/434) esteellisyysperusteet. Hankintayksikön tiedonsaantioikeuksien parantaminen velvoitteidenhoitoselvityksen kohteena olevista tiedoista hankintapäätöksen jälkeisen ajan osalta sekä hallintolain esteellisyysperusteiden noudattamisen toteutumisen tehostettu valvonta muodostavat esimerkkejä lainsäädännön konkreettisista päivitystarpeista.

Neuvotteleva virkamies Katariina Simonen

Liitteet EI OLE

Jakelu SM EU-valmistelu, Katariina Simonen

Tiedoksi SM PO Poliisiosasto, Tomi Vuori
SM PO Kansainvälisten ja EU-asioiden yksikkö, Hannele Taavila